

**ТВОРЕЦЬ ПШЕНИЧНОГО КОЛОСА –
ВАСИЛЬ МИКОЛАЙОВИЧ РЕМЕСЛО**
(до 110-річчя від дня народження)

10 лютого виповнилось 110 років від дня народження всесвітньо відомого вченого, талановитого селекціонера, двічі Героя соціалістичної праці, академіка ВАСГНІЛ, академіка Академії наук СРСР, Заслуженого діяча науки УРСР, лауреата премії ім. В.Я. Юр'єва АН УРСР, доктора сільськогосподарських наук, професора Василя Миколайовича Ремесла – засновника і першого директора Миронівського науково-дослідного інституту селекції та насінництва пшениці, створеного на базі Миронівської дослідної станції.

Василь Миколайович народився 10 лютого 1907 року в селі Теплівка Пирятинського повіту на Полтавщині в багатодітній селянській сім'ї. Від діда-прадіда Василеві передалась любов до землі, до селянської праці. У 1924 році закінчив Лубенську професійну селянсько-господарську школу і вступив до нещодавно відкритого Інституту селекції в селі Маслівка Канівського повіту Київської губернії, в якому отримав вищу освіту.

Перші кроки наукової роботи Василя Миколайовича були пов'язані з Дербентським опорним пунктом ВІР, він також працював на дослідних станціях у Поволжі та в Ростовській області, а у травні 1941 року вступив до заочної аспірантури ВІР за спеціальністю «селекція», але доля повернула його в краї, де він здобув агрономічні знання і перший досвід селекціонера.

З березня 1942 року до закінчення Другої Світової Війни В. М. Ремесло пройшов фронтовими шляхами до Берліна, а з 1948 році пов'язав усе своє подальше життя з Миронівською селекційно-дослідною станцією, пізніше відомим на увесь світ Інститутом пшениці, створеним на її базі.

У 1960 році був районований сорт-первісток Василя Миколайовича – Миронівська 264. Від того часу розпочалась переможна хода миронівських пшениць, що поєднували високу продуктивність, зимо-морозостійкість і посухостійкість з відмінними хлібопекарськими якостями. У 1963 році районовано загальноновизнаний шедевр світової селекції – Миронівська 808, яка розширила ареал вирощування озимої пшениці далеко на північ і прославила Миронівку на весь світ. За творчі наукові досягнення і практичні здобутки видатному селекціонеру в 1964 році рішенням Вищої атестаційної комісії було присвоєно вчений ступінь доктора сільськогосподарських наук без захисту дисертації, і його обирають дійсним членом (академіком) ВАСГНІЛ, а в 1974-му – академіком АН СРСР. У 1979 році присвоєно вчене звання професора.

В окремі роки лише один сорт Миронівська 808 займав у світі більше 10 млн. га, тобто понад 11% посівів озимої пшениці, а загалом миронівські сорти до 12 млн. га. Чистий додатковий прибуток від впровадження сортів за 1968–1977 перевищив 1,6 млрд. крб. Зокрема, в 70-х роках миронівські сорти займали в Німецькій Демократичній Республіці понад 60 % площ під озимою пшеницею, а у деяких господарствах Чехословаччини – до 98 % площ. Миронівська 808, яку німецькі селяни ласкаво називали «Миро», стала справжнім символом дружби між державами. Академік В.М. Ремесло не раз бував у Німеччині на щорічних міжнародних виставках «Агра», де демонструвались і нагороджувались дипломами миронівські пшениці. За значний внесок миронівських сортів у підвищення

врожайності озимої пшениці у країні Держрада НДР у 1974 році удостоїла академіка В.М. Ремесла вищої державної нагороди – ордена «Зірка Дружби народів».

На конференції чехословацьких хліборобів, що пройшла у 1975 році, учасники довго аплодували Василю Миколайовичу стоячи. За підвищення врожайності пшениці на полях чехословацьких кооперативів Миронівський НДІ селекції та насінництва пшениці в 1971 році був нагороджений вищою державною нагородою Чехословаччини – «Орденем Праці». Завдяки поширенню миронівських сортів у Чехословаччині за період 1966–1980 рр. було одержано на 4 млн. тонн якісного зерна більше, що в грошовому еквіваленті склало 6,6 мільярда крон. Це явище характеризували як «зелену революцію» в сільському господарстві республіки. За вагомих внесок миронівських сортів озимої пшениці у розвиток зерновиробництва В.М. Ремесло нагороджений вищими нагородами ще двох країн – орденом „Відродження Польщі” та «Орденем Прапора» Угорщини.

Василь Миколайович сам був працелюбним і цінував людей за відданість роботі, яка для нього була на першому місці. З ранньої весни і до кінця жнив він серед дослідних ділянок, рідко в які дні не було його в полі. Він жив роботою, полем, пшеницею, брав безпосередню участь в усіх ланках селекційного процесу. А бракування селекційного матеріалу по зерну було справжнім священнодійством. Василь Миколайович мав феноменальну пам'ять і інтуїцію. Завжди вимагав хоч і гіркої, але правди, не терпів обману, особливо підтасування даних у селекції. Як практична і розсудлива людина він був уважним до всього, що відбувалось навколо. Без нього не вирішували жодного важливого питання, і його авторитет був беззаперечним. Водночас він умів вислухати думку кожного, все підсумувати, але вирішальне слово, звісно, залишалось за ним.

Василь Миколайович шанувався на українській пісні і сам чудово співав, хоча й спілкувався переважно російською мовою. Він був щирим патріотом України, і багато зробив для неї. Пророчими були його слова, що людина смертна, і про те, чи житиме вона після смерті, скажуть її дії, конкретні справи і досягнення, одним словом, пам'ять про неї. Пам'ять про Василя Миколайовича Ремесла живе в миронівських сортах, дослідних методиках, в учнях та наступниках видатного селекціонера.

Таким закарбувався у пам'яті його сучасників і нашого покоління академік Василь Миколайович Ремесло – Вчений і Селекціонер з великої літери, неперевершений конструктор пшеничного колоса, якого по праву назвали Хлібодаром, суворий за вдачею і водночас життєлюб, звитязна праця якого втілилася у добробут людей.

О. А. Демидов
В. М. Гудзенко
Г. П. Кузьмінська